

ประวัติศาสตร์ไทย

■ นำเสนอเมื่อ 10 ก.ค. 2551

ถิ่นเดิมของคนเชื้อชาติไทย

เชื้อชาติไทยเป็นเชื้อชาติที่สำคัญยิ่งใหญ่มากแต่โบราณและมีความเจริญรุ่งเรืองมานานนับพันปีเดียวกับชาติอื่น ๆ เช่น ชาติบาบิโลน นักโบราณคดี นักประวัติศาสตร์ ผู้ทำการค้นคว้าทั้งอังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกัน และจีน ได้ศึกษาจากประวัติศาสตร์และวรรณคดีของจีน ลงความเห็นว่า หมู่ชนชาติเชื้อไทยนั้นได้ตั้งถิ่นฐานเป็นอาณาจักรถาวรในดินแดนทางภาคใต้ของจีน ปัจจุบันมานานก่อนคนเชื้อชาติจีนจะเข้ามาในดินแดนที่เป็นอาณาเขตของจีนในปัจจุบันนี้

แหล่งกำเนิดของชนเชื้อชาติไทย

แหล่งกำเนิดของชนเชื้อชาติไทย มีข้อสันนิษฐานเชื่อกันมาว่า

(1) แหล่งกำเนิดของชนเชื้อชาติไทยเดิมมีถิ่นอยู่แถบภูเขาอัลไตแล้วอพยพมาอยู่ในดินแดนของจีนในปัจจุบันก่อนคนเชื้อชาติจีน

กล่าวกันว่าชนชาติโบราณที่อยู่ตามเทือกเขาอัลไตทางด้านนี้มีพวกโลโละ กะเหรี่ยง แม้ว เย้า มอญ เขมร ซึ่งเป็นพวกพเนจรเร่รอนเลี้ยงสัตว์ และบางก็ตั้งหลักแหล่งทำการเกษตรบ้างแล้ว ซึ่งชนชาติเหล่านี้มีชนชาติไทยอยู่ด้วย ถิ่นที่ว่าเป็นแหล่งกำเนิดเดิมของไทยคือตอนเหนือของแม่น้ำเออิทสู ระหว่างแม่น้ำเอนิสไซและแม่น้ำอิลี

เรื่องชนชาติไทยอพยพกันลงมาจากภูเขาอัลไตนั้นมีผู้คัดค้านมากมาย ชนชาติไทยในถิ่นเดิมนั้นยังไม่มีผู้ใดทราบแน่ชัดทราบกันว่าแต่ก่อนนี้มีอาณาจักรของคนไทย เราเรียกตนเองว่า “อายลาว” (แปลว่าคนใหญ่ คำว่า “อาย” แปลว่าใหญ่ ส่วน “ลาว” แปลว่าคน) ต่อมาจึงใช้คำว่าไท สันนิษฐานว่าใช้คำว่า “ไท” นี้มานานแต่หลังอายลาว นอกจากอายลาวแล้วเรายังมีชื่อเรียกกันหลายอย่าง เช่น มุง ลุง ป่า

ตามหลักฐานกล่าวถึงถิ่นฐานของไทยอยู่ระหว่างแม่น้ำฮวงโหและแม่น้ำยั้งจือ หรือแยงซี

ไท หรืออายลาวอยู่ในระหว่างแม่น้ำสองสายนี้ ปรากฏในจดหมายเหตุจีนเรียกชื่อไทยครั้งแรกว่า “ต้ามุง” หรือ “มุงใหญ่”

คือ ชาติ “อายลาว” ไทยเรียกตนเองว่าอายลาว แปลว่า “คนใหญ่” จีนเขียนจดหมายเหตุไว้ว่า ชนชาติอายลาวเป็นเจ้าของถิ่นมาก่อนจีน ซึ่งเป็นระยะสองพันปีก่อนคริสตกาล จีนได้มาพบไทย มุง ลุง ป่า บึง ปละลาว บนฝั่งชายของแม่น้ำยั้งจือ ครอบครองเสฉวน ตะวันตกไปจนเกือบจดทะเล

3,881 ปีหลังจากจดหมายเหตุฉบับนี้ คือ ในปี ค.ศ.1901 หมออดดจ์เดินทางไปในดินแดนนี้ยังได้พบคนไทยที่เรียนตนเองว่า ลุง และ ป่า แต่จีนเรียกว่า “ลุงเซน” แปลว่าประชาชนชาวลุง และพวก “ป่า” เรียกว่า “ปายี่” แปลว่า “คนป่าเถื่อน” พวกไทยมุงที่เรียกตนเองว่าอายลาวนั้นเป็นพวกเก่าแก่โบราณกว่า พวกบาบิโลน อัสสิเรีย และอียิปต์

ในหนังสือแสดงพงศาวดารสยาม พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพว่า “ชนชาติไทยเป็นชาติใหญ่ชาติหนึ่งในเอเชียฝ่ายตะวันออกมาตั้งแต่ก่อนพุทธกาล แม้ในทุกวันนี้นอกจากนามสยามประเทศนี้ ยังมีชนชาติไทยตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศอื่นอีกเป็นอันมาก ที่อยู่ในดินแดนประเทศจีนก็หลายมณฑล ทั้งในแดนตั้งเกี่ย แดนพม่า ตลอดจนมณฑลฮกต๋มในประเทศอินเดีย แต่คนทั้งหลายเรียกชื่อต่าง ๆ กันไปตามถิ่นที่อยู่ เช่น เรียกชาวสยาม ลาว ฉียง ฉาน เจียว ล้อ เซิน และอาหม ที่เรียกตามเดิมนั้นก็มีบาง เช่น ผู้ไท ที่แท้พวกที่ไดนามต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นชนชาติไทย พูดภาษาไทย และถือตัวว่าเป็นคนไทยด้วยกันทั้งนั้น ตามเรื่องพงศาวดารเดิมที่ปรากฏมาว่า เดิมนั้นชนชาติไทยตั้งภูมิลำเนาอยู่ในดินแดนทุกวันนี้ตั้งภูมิลำเนาอยู่ในประเทศจีนฝ่ายใต้ ที่เรียกว่ามณฑลฮกต๋ม มณฑลกุยจิ๋ว มณฑลกลวงตุง มณฑลกลวงไส ทั้งสี่มณฑลนี้มีบ้านเมืองและเจ้านายของตนปกครองแยกย้ายกันอยู่ในหลายอาณาเขต จีนเรียกชนชาติไทยพวกนี้ว่า “ฮวน”

ในปัจจุบัน ยังมีคนไทยอยู่ในอาณาเขตตอนใต้ของจีนอีกมาก ในมณฑลไกวเจาและมณฑลกลวงไสและในตะวันออกของยูหนานแม้รัฐบาลจีนในปัจจุบันได้ประกาศว่า คนจีนแคะ ที่แท้เป็นคนไทย ยอมให้แยกตัวเป็นรัฐอยู่ภายใต้สภารัฐประชาชนจีน

(2) แหล่งกำเนิดของไทยอยู่ทางตอนใต้ของแหลมอินโดจีน

ตามหลักฐานทางศิลปวัฒนธรรมว่าต้นกำเนิดของชนชาติไทยในปัจจุบันวิวัฒนาการมาจากมนุษย์แรกเริ่มที่เดินตัวตรงอายุถอยหลังไปประมาณ 500,000 ปี รวมสมัยกับมนุษย์ปักกิ่งและมนุษย์ชวา กระจุกกระจายอยู่ทางตอนใต้ของแหลมอินโดจีน ปรากฏหลักฐานแน่ชัดมาจนปัจจุบันว่าชนชาติไทยเป็นเจ้าของถิ่นเดิมในแหลมทอง มีการอพยพไปจากถิ่นเดิมบาง บางกลุ่มก็อพยพวนเวียนอยู่ในแหลมทองนี้เพื่อตั้งถิ่นฐานใหม่สืบเชื้อสายต่อไปเป็นเวลานานกว่า 500,000 ปี

ชนชาติละว้า เป็นชนชาติที่วิวัฒนาการมาจากไทยสยามเจ้าของถิ่นเดิมในแหลมทอง เป็นชนชาติที่อพยพเคลื่อนย้ายอยู่ในส่วนที่เป็นอาณาจักรไทยในปัจจุบันมาตลอดช่วง 3,000 ถึง 4,000 ปีมาแล้ว แต่เมื่อมาโต้สังคัมกับพวกอินเดีย ชาวอินเดียจึงตั้งชื่อให้ว่า “ไทยสยาม” ตามผิวกายที่คล้ำ ไม่ดำเหมือนพวกนิกรอยด์ ไม่ขาวเหมือนพวกคอเคซอย และไม่เหลืองเหมือนพวกมองโกลอยด์

ชนชาติไทยนี้จัดอยู่ในพวกเซียมมอยด์ เป็นพวกมนุษย์ตัวตรงซึ่งเรียกกันทั่ว ๆ ไปว่าพวกออสตราลอยด์

(3) คนไทยมีถิ่นฐานเดิมอยู่ในประเทศไทยปัจจุบัน

ชนชาติอายลาวนั้นเป็นชนชาติไทยในแหลมทอง หรือเป็นพวกเซียมมอยด์ผิวคล้ำ อพยพกลุ่มใหญ่เพื่อหาที่ดินที่อุดมสมบูรณ์ไปทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกือบทั้งภาค ระหว่าง 5,000 ถึง 4,000 ปีล่วงมาแล้ว พวกเซียมมอยด์ทางตะวันตกเฉียงเหนือและภาคกลาง ก็อพยพตามขึ้นไปบางเหมือนกันแต่ไม่มากเหมือนพวกแรก ไปตั้งถิ่นฐานอยู่ในอาณาเขตของจีนตอนใต้

ในสมัยราชวงศ์ซันตอนหลัง (ตอนสามก๊ก) ชาชนชาติไทยในจีนเสื่อมลง มีฐานะเป็นเพียงรัฐหนึ่งในหกรัฐของจีน จึงอพยพ กลับลงมาทางใต้อีกครั้งหนึ่ง และอยู่กับพวกเดียวกันในแหลมทอง

การอพยพของไทยในจีน

นักโบราณคดีศึกษาได้ความว่า ประเทศจีนฝ่ายใต้ ปัจจุบันคือมณฑลกุยจิ๋ว ฮุนหน่า กวางตุ้ง และกวางไส แต่เดิมเป็น อาณาเขตของไทยตั้งบ้านเมืองอยู่โดยเป็นอิสระแก่กัน แต่เมื่อมีผู้คนคับคั่งมากขึ้นจึงมีการอพยพลงมาทิศตะวันตกเฉียงใต้และ ทิศใต้ ในปี พ.ศ. 205 อำนาจไทยในมณฑลเสฉวนหมดสิ้นไปเนื่องจากจีนแทรกซึมขยายตัวจนสามารถขับคนไทยออกไปจาก มณฑลเสฉวนได้

มีการกล่าวถึงไทยอีกครั้งในประวัติศาสตร์จีน กล่าวถึงเรื่องจีนรบกับพวกฮวน แท้จริงคือพวกไทยนั่นเอง คนจีนเรียก คนไทยว่า “ฮวนหนึ่ง” แปลว่า “คนป่า” คนไทยไม่ยอมรับคำนี้ จากพงศาวดารไทยใหญ่ว่าเมื่อ พ.ศ. 590 ไทยทนาการเบียดเบียนของ คนจีนไม่ไต่ จึงยกกองทัพลงแพไปตีจีนโดยใช้ล่าน้ำอันและล่าน้ำแยงซี แต่พ่ายแพ้จีน ดังนั้นในปี พ.ศ. 612 จึงยอมเป็นเมืองขึ้นของจีน เป็นเหตุ ให้คนไทยเกิดการอพยพใหญ่ลงมาตามทางที่พวกคนไทยได้เคยอพยพกันลงมาแล้วทางทิศตะวันตกเฉียงใต้และทิศใต้

พวกที่ลงทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ไปตั้งถิ่นฐานทำมาหากินทางลุ่มแม่น้ำคงหรือแม่น้ำสาละวินในปัจจุบัน และตั้งบ้านเมือง เป็นอิสระได้เมื่อราว พ.ศ. 800 ตั้งราชธานีอยู่ที่เมืองพง ส่วนไทยอีกสายหนึ่งอพยพมาตั้งถิ่นฐานทางลุ่มแม่น้ำโขง แลวกตั้งประเทศ เป็นอิสระในเขตที่เรียกว่าสิบสองจุไทย มาจากคำว่า “สิบสองเจ้าไทย” แต่แรกก็ตั้งเป็นเมืองเล็กเมืองน้อยเป็นอิสระแก่กันก่อน ต่อมา เจ้าไทยองค์หนึ่งชื่อพ่อขุน “บรม” รวบรวมเมืองไทยเป็นอาณาจักรเดียวที่เมืองแกลง แล้วย้ายอาณาเขตไปทางทิศตะวันออกใน แคว้นแควนหัวพันห้าพันหกและแคว้นเมืองตั้งเกีย ขยายมาทางใต้จนลงมาตั้งที่เมืองหลวงพระบางประเทศอาณาจักรของขอมในสมัยนั้น แลวจนราว พ.ศ. 1400 พระเจ้าพรหมซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินไทยพระองค์หนึ่งได้รบพุ่งแย่งแผ่นดินจากอำนาจของขอมมาจนถึงเมือง เซลียงได้อาณาเขตทางภาคพายัพไว้ในมือและสร้างเมืองฝางขึ้นเป็นเมืองของไทยทางด่านฝางใต้ของแม่น้ำโขงเป็นเมืองแรก ส่วนพวกคนไทยที่เหลือในดินไทยเดิม ต่างก็ตั้งประเทศแยกกันเป็นอิสระแก่กันถึง 6 แคว้น จนกระทั่งในปี 1172 ได้รวม กันทั้งหกแคว้นเป็นอาณาจักรมีพระเจ้าสิริโล (ไทยว่าเป็นขุนหลวง) เป็นพระเจ้าแผ่นดิน และสืบราชวงศ์ต่อมา 4 แผ่นดินจนถึงพระเจ้า โทละผอง ครองราชสมบัติในปี 1291 แผ่นดินมีความเข้มแข็งในการศึกมาก แล้วย้ายราชธานีอยู่ที่เมืองหนองแส (ตาลีฟู ซึ่งยังอยู่ที่ มณฑลฮุนหน่านทุกวันนี้) จีนเรียกอาณาจักรนี้ว่า “น่านเจียว” ไทยเรียกว่า “น่านเจ้า” แปลว่า เจ้าเมืองฝ่ายใต้

ราชวงศ์พระเจ้าสิริโลครองราชอาณาจักรนานเจามานานถึง 255 ปี รวม 13 รัชกาล ราชวงศ์ต่อมาเป็นเชื้อสายไทยปนจีน ครองต่อมาอีก 350 ปี ขนบธรรมเนียมประเพณีแปรเปลี่ยนเป็นจีนมากขึ้น จนกระทั่งเสียอาณาจักรแก่พวกมองโกลคือ พระเจ้าแผ่นดิน จีนราชวงศ์หวง

อาณาจักรน่านเจ้า

ใน พ.ศ. 888 ปรากฏในพงศาวดารไทยใหญ่ว่า ไทยอพยพลงมาสู่แหลมอินโดจีน เป็นการอพยพใหญ่อีกครั้ง แต่มีได้ลง มาหมด ยังมีชาวไทยตกค้างอยู่ที่ดินแดนเดิมในทางใต้ของจีนเมื่อประมาณ พ.ศ. 1000 และยังมีอยู่ทั่วไปในมณฑลยูนนาน กวางสี และกวางตุ้ง มีอยู่กลุ่มเดียว ที่ตั้งอาณาจักรขึ้น กินเนื้อที่ยูนนานทั้งหมดและแผ่ไปถึงมณฑลกวางสีและกวางเจา อาณาจักร ไทยนี้เรียกว่า **น่านเจ้า**

อาณาจักรน่านเจ้ามีราชธานีอยู่ที่เมืองตาลีฟูหรือหนองแส พระเจ้าสิริโลเป็นปฐมกษัตริย์ แต่งทูตไปเจริญราชไมตรีกับ ราชวงศ์ถัง ใน พ.ศ. 1194 ในสมัยน่านเจ้ามีการใช้อักษรไทยในการเจริญราชไมตรีกับจีน

ในสมัยน่านเจ้าไทยได้นับถือศาสนาพุทธ มีความเกี่ยวข้องกับกษัตริย์แคว้นมคธ ต่อมาตามหลักฐานทางโบราณคดีเชื่อกันว่า น่านเจ้านั้นไม่ใช่ของไทย หากเป็นของพวกโลโลหรือพวกยี่หื้อไปที่จีนสนับสนุนให้เป็นอาณาจักรทางแดนใต้ ไทยเป็นแต่เพียงชน กลุ่มน้อยที่อยู่ในอาณาจักรน่านเจ้าเท่านั้นและชาวโลโลนี่เองที่เป็นผู้รุกรานและเบียดเบียนดินแดนของไทย ทำให้ไทยเป็นจำนวน มากอพยพจากอาณาจักรน่านเจ้าลงมาอยู่ทางตอนใต้ของประเทศนั้น

อาณาจักรน่านเจ้าได้เปลี่ยนชื่อในตอนหลังว่าอาณาจักรตาลี และเสียอิสรภาพแก่กษัตริย์มองโกล คือกุบไลข่าน ในปี พ.ศ. 1797 พลเมืองชาวโลโลรวมทั้งคนไทยส่วนน้อยก็อพยพออกจากน่านเจ้าหรือตาลีเป็นจำนวนมาก

การตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี

ก่อนตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ดินแดนประเทศไทยลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตั้งแต่ภาคเหนือลงมาถึงอ่าวไทยเป็นของขอมมี อุปราชาขอมปกครองอยู่ แบ่งเป็น 2 อาณาเขต ตั้งแต่ปากน้ำโพขึ้นไปเรียกว่า อาณาเขตสยาม มีเมืองสุโขทัยเป็นที่ตั้งศูนย์กลาง ส่วนใต้ลงมาจากอาณาเขตสยาม เรียกว่าอาณาเขตละโว้

ในช่วงปี พ.ศ. 1781 - 1838 พระเจ้าแผ่นดินขอมคือพระเจ้ายวรมันที่ 8 ไม่สามารถจะควบคุมชาวไทยไว้ได้ บรรดาเจ้า เมืองไทยต่าง ๆ ก็เลยรวมตัวกันแข็งอำนาจต่อขอม ปรากฏว่าพ่อขุนบางกลางทาวหรือบางแหงว่าเป็นพ่อขุนบางกลางทาวเจ้าเมือง บายางร่วมกับพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราช แข็งเมือง แมทัพขอมปราบปรามไม่ได้ก็เลยทิ้งอาณาเขตสยามไป ไทยจึงตีเมืองต่าง ๆ ของขอมได้รวมทั้งสุโขทัยแล้วตั้งเป็นประเทศอิสระ มีเมืองสุโขทัยเป็นราชธานี เมื่อราว พ.ศ. 1781 - 1800 แล้วยกพ่อขุนบางกลางทาวขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เป็นปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์สุโขทัย

กรุงสุโขทัยมีกษัตริย์ครองราชย์สืบต่อกันมา 9 พระองค์ ดังนี้

1. พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ขึ้นครองราชย์เมื่อสถาปนากรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ปี พ.ศ. 1781
2. พ่อขุนบานเมือง ครองราชย์ต่อจากพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ ปี พ.ศ. 1822
3. พ่อขุนรามคำแหง พระนามเดิมว่า รวง เป็นพระราชโอรสของพ่อขุนศรีอินทราทิตย์และนางเสือง ขึ้นครองราชย์

ต่อจากพ่อขุนบานเมือง ปี พ.ศ. 1822

4. พระเจ้าเลอไทย ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 1843
5. พระยารั้วนาถม เริ่มรัชกาลเมื่อใดไม่แน่นอนแต่สิ้นรัชกาลราว พ.ศ. 1890
6. พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พญาลิไท) ครองราชย์เมื่อ พ.ศ. 1890 สิ้นรัชกาลราว พ.ศ. 1917
7. พระมหาธรรมราชาที่ 2 พระเจ้าไสยลือไท ขึ้นครองราชย์ปี 1917 สวรรคตเมื่อ พ.ศ. 1942 กรุงสุโขทัยเป็นประเทศราช ของกรุงศรีอยุธยาในรัชกาลนี้เมื่อปี พ.ศ. 1921
8. พระมหาธรรมราชาที่ 3 ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. 1942 - 1962 ได้ย้ายราชธานีจากกรุงสุโขทัยไปตั้งราชธานีที่เมือง พิษณุโลก

9. พระมหาธรรมราชาที่ 4 ครองราชย์ระหว่าง พ.ศ. 1962 - 1981 เป็นราชวงศ์สุโขทัยองค์สุดท้าย

อาณาเขตของอาณาจักรสุโขทัย

เมื่อสมัยตั้งอาณาจักรสุโขทัยนั้นยังมีอาณาเขตกว้างขวาง มีเมืองใหญ่อยู่แค่เมืองสุโขทัยและเมืองเซลิยง นอกจากนี้จะมีเมืองเล็กเมืองน้อยริมฝั่งแม่น้ำปิง วัง ยม นาน เทานั้น ทางด้านเหนือถึงแค่เมืองแพะ ทางด้านใต้ถึงแค่เมืองพระบาง ซึ่งเป็นเมืองนครสวรรค์ในปัจจุบัน พลเมืองก็ไม่มากนัก

ในสมัยพระเจ้ารามาธิบดี ได้แผ่อาณาเขตไปทางเหนือ จดเขตลพบุรีไทยที่เมืองลำปาง ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือคลุมถึงเมืองแพะ เมืองน่าน เมืองพลัว (อำเภอปัวในจังหวัดน่านปัจจุบัน) และเมืองหลวงพระบางทางทิศตะวันออกถึงเมืองเวียงจันทน์ และเวียงคำ ทางทิศใต้จดปลายแหลมมลายู ทิศตะวันตกถึงฝั่งมหาสมุทรอินเดียรวมเมืองฉอด เมืองหงสาวดี เมืองทวายและเมืองตะนาวศรี

พ่อขุนรามคำแหงได้รับพระราชสมัญญาว่าเป็นมหาราช

ในบรรดาภคินีที่ครองกรุงสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหงทรงประกอบพระราชกรณียกิจยิ่งใหญ่เป็นเอกประการ เช่น ทำให้ชาติไทยมีอำนาจอันยิ่งใหญ่ในแคว้นสุวรรณภูมิและได้ทรงประดิษฐ์อักษรประจำชาติขึ้น จึงได้รับการเทิดทูนจากประชาชนชาวไทยว่าเป็น “พ่อขุนรามคำแหงมหาราช”

การตั้งกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี

กรุงสุโขทัย ในแผ่นดินพระเจ้าลิไท เลื่อมอำนาจลง พระเจ้าอู่ทองจึงสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีมีเมืองอื่นอีก 16 เมือง เป็นเมืองขึ้น มีอาณาจักรด้านใต้จดแหลมมลายู ตะวันออกจดดินแดนขอม ตะวันตกจดตะนาวศรีและทวาย เหนือจดนครสวรรค์

สาเหตุการย้ายเมืองมาสร้างราชธานีที่กรุงศรีอยุธยาปัจจุบัน

1. ลำนํ้าจะเซสามพัน ต้นเขิน ทำให้เมืองอุทกภัยกันดารน้ำ และเกิดอหิวาตกโรค
2. บริเวณที่สร้างกรุงศรีอยุธยานั้นเป็นเมืองอโยธยาเก่า เป็นที่ราบลุ่มอุดมสมบูรณ์ ไม่ห่างจากปากทะเลมากนัก
3. ลำนํ้าสำคัญหลายสายมารวมกันที่เมืองอโยธยา เป็นเมืองสำคัญเสมือนเป็นปากประตูเมืองเหนือตั้งแต่เมืองสุโขทัยถึงเมืองเชียงใหม่

การตั้งกรุงธนบุรีเป็นราชธานี

ประเทศไทยได้เอกราชกลับคืนมาภายหลังที่ประเทศไทยเสียเอกราชแก่พม่าเพียง 7 เดือน และกรุงศรีอยุธยาถูกพม่าทำลายเสียหายยับเยิน ทั้งนี้เพราะพระปรีชาสามารถกล้าหาญของพระเจ้าตากสินมหาราชที่ทรงตัดสินพระทัยอย่างเด็ดขาดรวดเร็วในการเผชิญภัยทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรปราบข้าศึกศัตรูเป็นผลสำเร็จ และกรุงธนบุรีได้เป็นราชธานีในปี พ.ศ.2310 นั้นเอง

เหตุที่เลือกกรุงธนบุรีเป็นราชธานี

1. เพราะกรุงศรีอยุธยาเสียหายมากยากที่จะบูรณะให้เป็นราชธานีในเร็ววัน
2. เพราะกรุงธนบุรีอยู่ไกลปากอ่าวมากกว่ากรุงศรีอยุธยา สะดวกต่อการค้าขาย และมีทางหนีทีไล่เมื่อข้าศึกมาประชิดพระนคร

พระราชประวัติของพระเจ้าตากสินมหาราช พระองค์ทรงเป็นบุคคคลธรรมดาสามัญมาก่อน เกิดเมื่อ พ.ศ.2277 ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ บิดาเป็นจีนนามว่า นายไหฮอง มารดาเป็นไทย นามว่า นางนกเอี้ยง เจ้าพระยาจักรีสุมหนายกได้ขอมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมให้ชื่อว่า สิน เจ้าพระยาจักรีได้นำขึ้นถวายตัวแด่สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ รัชการเป็นมหาดเล็ก ต่อมาเป็นหลวงยกกระบัตรเมืองตากแล้วเป็นเจ้าเมืองตาก เป็นที่พระยาตากเมื่อพระยาตากเจ้าเมืองเดิมถึงแก่กรรมเจ้าตากได้ทรง

รู้จักคุ้นเคยกับนายสุดจินดา (บุญมา) มาตั้งแต่ก่อนกรุงศรีอยุธยาแตก เมื่อเจ้าตากรบสู้กับพม่าได้เมืองจันทบุรีแล้ว นายสุดจินดาหนีพม่าจากกรุงศรีอยุธยาไปรวมด้วย จึงได้เป็นที่พระมหามนตรี ต่อมาได้เลื่อนบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยาสุรสีห์ทรงปราบปรามบรรดา กต่าง ๆ ที่ตั้งตัวเป็นใหญ่ราบคาบลง พระมหามนตรี (บุญมา) จึงนำหลวงยกกระบัตรประจำเมืองราชบุรี (ด้วง) พี่ชายขึ้นถวายตัวรับราชการโปรดให้เป็นที่พระยาอภัยรณฤทธิ์ ต่อมาเป็นพระยายมราช สมุหนายก แล้วเป็นเจ้าพระยาจักรีและสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก ในที่สุด ทั้งสองพี่น้องได้ช่วยสมเด็จพระเจ้าตากสินทำสงครามตลอดสมัยกรุงธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินหรือสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี ทรงอยู่ในราชสมบัติ 15 ปี

สภาพความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การปกครอง กรุงสุโขทัย

การปกครอง

เป็นระบบการปกครองแบบพ่อปกครอง คือ พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจทั่วราชอาณาจักรอย่างลึทธิซาด เรียกว่าแบบปีดาธิปไตย

ศาสนา

พระมหากษัตริย์และประชาชนส่วนใหญ่นับถือพุทธศาสนาอย่างเคร่งครัด พระพุทธศาสนามีส่วนช่วยในการปกครองอย่างมาก

พ่อขุนรามคำแหง ทรงอาราธนาพระสงฆ์ลี้ภัยจากนครศรีธรรมราชเพื่อตั้งสังฆมณฑลในกรุงสุโขทัย ทำให้

พระพุทธศาสนาหลักที่นิยมนับแบบลังกาเข้ามาประดิษฐานในราชอาณาจักรไทยเป็นครั้งแรก ทำให้ลัทธิมหายานเดิมค่อยเสื่อมสูญไปจากแผ่นดินไทย

พระมหาธรรมราชาลิไท ทรงเป็นกษัตริย์องค์แรกที่บวชเป็นพระภิกษุทำให้เป็นธรรมเนียมมาจนทุกวันนี้ ทรงแบ่งพระสงฆ์ออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายอรัญวาสีคือฝ่ายที่เรียนทางสมถวิปัสสนา และฝ่ายคามวาสี ซึ่งศึกษาทางพระพุทธรูปและวัตรปฏิบัติ และวัดกลายเป็นโรงเรียนสำหรับผู้ชายที่บวชเป็นพระภิกษุและเด็กชายที่บวชเป็นสามเณรจนทุกวันนี้

ด้านสังคม และเศรษฐกิจ

ชาวเมือง มีอาชีพหลักคือเกษตรกรรม และค้าขาย ได้รับการสนับสนุนให้ค้าขายทั้งภายในและต่างประเทศ การค้าภายในได้จัดตลาดนัดให้ประชาชนมาซื้อขายตามวันและเวลาข้างขึ้นข้างแรมสวนการค้าต่างประเทศทางราชการใช้เรือสำเภาไปค้าขายแลกเปลี่ยนกับต่างประเทศ ในสมัยกรุงสุโขทัยมีการทำเงินตราใช้กันแล้ว เรียกว่า เงินพดด้วง

หนังสือและวรรณคดีไทย

พอขุนรามคำแหงทรงประดิษฐ์อักษรไทยขึ้นใช้เองเมื่อ พ.ศ.1826 แทนหนังสือขอม เพื่อให้มีเอกภาพเหมาะสมสำหรับเป็นประเทศเอกราชอย่างสมบูรณ์

ด้านวรรณคดี

1. มีจารึกด้วยตัวอักษรไทยหลักแรกอันถือได้ว่าเป็นต้นกำเนิดวรรณคดีไทย ซึ่งเป็นภาษาไทยบริสุทธิ์ เมื่อ พ.ศ.1835 ที่รู้จักกันในนามหลักศิลาจารึก หลักที่ 1
2. ไตรภูมิพระร่วงหรือไตรภูมิภิกษา
3. สุภาษิตพระร่วงหรือบัญญัติพระร่วง ยังมีข้อความที่ทันสมัยปัจจุบัน
4. ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์

ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

1. พอขุนศรีอินทราทิตย์ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์สุโขทัยได้ทำไมตรีกับพระเจ้าลิขิตธรรม ซึ่งครองเมืองสิริธรรมนครหรือ นครศรีธรรมราช และต่อมาย่อมเป็นประเทศราชต่อกรุงสุโขทัยในรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหง
 2. พ่อขุนรามคำแหงทรงเป็นพระสหายสนิทกับพระยาเม็ญราย แห่งอาณาจักรลานนาไทย และพระยาจำเมือง เจ้าเมืองพะเยา และได้รวมกันเลือกชัยภูมิสร้างนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครอง และศูนย์กลางวัฒนธรรมของอาณาจักรลานนาตลอดมา
 3. พ่อขุนรามคำแหงทรงเป็นไมตรีกับจีน เมื่อ พ.ศ.1825 พระเจ้าหงวนสีจิงฮ่องเต้ แต่งทูตมาเจริญทางพระราชไมตรีกับไทย และพ่อขุนรามคำแหงส่งคณะทูตไปจีนกว่า 5 คณะเมื่อ พ.ศ.1835 – 1842
 4. มีไมตรีกับมอญ พระเจ้าฟ้ารั่ว นามเดิมวามะกะโท เป็นเชื้อสายไทยใหญ่ ได้เป็นกษัตริย์ครองอาณาจักรมอญ ได้ราชธิดา พ่อขุนรามคำแหงไปเป็นพระมเหสี มอญจึงเป็นประเทศราชต่อกรุงสุโขทัย
- หลังจากรัชสมัยพ่อขุนรามคำแหงแล้วกรุงสุโขทัยซึ่งเคยรุ่งโรจน์ในปีก่อนแอลง ประเทศมอญหลังพระเจ้าฟ้ารั่วก็แข็งเมืองขึ้นและทางกรุงสุโขทัยก็ไม่สามารถปราบได้ ทางพระยาอุทองก็ถือโอกาสขยายอาณาเขตสุพรรณภูมิหรืออุทองไปจนถึงอโยธยาและเมืองใกล้เคียง ประกาศตนเป็นอิสระจากกรุงสุโขทัย และใน พ.ศ.1893 ก็ทรงสร้างกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี และกลับไปตีทวายและตะนาวศรีกลับมาเป็นของไทยได้

กรุงศรีอยุธยา

การปกครอง

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี พระมหากษัตริย์ทุกพระองค์ทรงปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช

การศาสนา

ทุกพระองค์ทำนุบำรุงพุทธศาสนา มีการบูรณะปฏิสังขรณ์พระมณฑปและวัดต่าง ๆ ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศได้ทรงโปรดให้พระสงฆ์ไทย มีพระอุบาลีวงศ์เป็นหัวหน้าคณะไปปรับปรุงพระพุทธศาสนา ที่กรุงลังกา เป็นต้นเหตุให้มีลัทธิสยามวงศ์และอุบาลีวงศ์ในประเทศลังกา

ศิลปะและวรรณคดี

ศิลปะในสมัยกรุงศรีอยุธยามีการสร้างพระพุทธรูปทองคำและพระราชวังงดงามมาก

วรรณคดี ราชสำนักสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเป็นที่ชุมนุมกวีทั้งหลาย มีหนังสือโคลงพาลีสนน่อง พระราชสวัสดิ์ ตศราชสอนพระราช เป็นพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช หนังสือจินตามณีของพระโหราธิบดี ซึ่งเป็นแบบเรียนวิชาภาษาไทยสืบต่อมาจนสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ สมุทรโฆษคำฉันท์ และอนิรุทธคำฉันท์ ศรีปราชญ์เป็นผู่แต่ง เรียกในสมัยนี้ว่า “สุวรรณสมัยของวรรณคดีไทย” องค์เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศก ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นกวีเด่น ได้ทรงประพันธ์กาพย์เห่โคลงเห่เรือ และกาพย์เห่โคลงประพาสธารทองแดง ปุณโณวาทคำฉันท์แต่งโดยพระมหานาค ศิริวิบูลกิติ กลอนกลบท แต่งโดยพระศรีปริษา (เซ่ง) โองการแข่งหน้า แต่งในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ปีที่ 1 มหาชาติคำหลวงและลิลิตพระลอ ในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

สภาพสังคมในสมัยกรุงศรีอยุธยา

มีเจ้านาย ข้าราชการ ราษฎรสามัญชน และทาส ดำเนินชีวิตและประกอบอาชีพต่างกันเป็นคนละชนชั้น

อาชีพ

อาชีพหลักของราษฎรคือ งานเกษตรกรรม ได้แก่ การทำไร่ทำนาทำสวน งานสถาปัตยกรรม ได้แก่ การก่อสร้างบ้านเรือน พระราชวัง วัดวาอาราม งานศิลปกรรม ได้แก่ การสร้างพระพุทธรูป อดสาหกรรม ได้แก่ เครื่องถ้วยชาม ทำอาวุธ เช่น หอกดาบ มีด หัตถกรรม ได้แก่ การจักสาน

กระบวนความยุติธรรม

ใต้ทรงตรากฎหมายขึ้นหลายฉบับ โดยอาศัยคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ที่ได้รับมาจากมอญ มีกฎหมายที่ประกาศใช้ในสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่หนึ่ง คือ กฎหมายลักษณะพยาน พ.ศ.1894 กฎหมายลักษณะอาญาหลวง พ.ศ.1895 กฎหมายลักษณะรับฟ้อง พ.ศ.1899 กฎหมายลักษณะลักพา พ.ศ.1899 กฎหมายลักษณะอาญาราชฎา พ.ศ.1901 กฎหมายลักษณะโจร พ.ศ.1903 และ 1901 กฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จ วาดวยที่ดิน พ.ศ.1903 กฎหมายลักษณะผู้เมีย พ.ศ.1904 และ 1905

การปฏิรูปการปกครองของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

1. ทรงแยกทหารและพลเรือนออกจากกัน เสนาบดีฝ่ายทหารเป็นสมุหพระกลาโหม เสนาบดีฝ่ายพลเรือนเป็นสมุหนายก
2. การทหาร ชายฉกรรจ์ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี ไปจนถึง 60 ปี มีหน้าที่รับราชการทหาร โดยกำหนดอายุระหว่าง 18 – 20 เป็นไพร่สม อายุระหว่าง 20 – 60 เป็นไพร่หลวง ไพร่สมมีหน้าที่ต้องฝึกหัดราชการทหาร ส่วนไพร่หลวงแบ่งเป็น 2 พวก พวกหนึ่งผลิตเวรเข้ารับราชการทหาร อีกพวกหนึ่งที่อยู่ไกล เป็นไพร่ส่วย ทำหน้าที่หาสิ่งของที่ต้องใช้ในราชการมาแทนการเข้ารับราชการ

การเก็บภาษีอากร เริ่มในสมัยสมเด็จพระเอกาทศรถ

1. อากรขนอน มีการตั้งด่านทางน้ำและทางบก จัดเก็บสินค้าเป็นค่าภาคหลวง อัตรา 10 ซักเอา 1 ทุกวันนี้เราเรียกว่าภาษีภายใน หรือภาษีผ่านด่าน เก็บแต่ในจังหวัดที่เป็นราชธานี
2. อนุกรมการค้าหรือจังกอบ มีก้านันตลุดมาเก็บภาษีจากรานและผู้ที่มาขายของตามตลาดเหมือนกับภาษีร้านค้าหรือภาษีการค้าในปัจจุบัน แต่เก็บเฉพาะผู้ที่มาค้าขายในราชธานี

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับชาวต่างประเทศ ในสมัยกรุงศรีอยุธยา

1. โปรตุเกส ในสมัยสมเด็จพระไชยราชาธิราช ปรากฏว่าในแผ่นดินนี้มีชาวโปรตุเกสเข้ามาทำมาค้าขาย ทรงให้สร้างบ้านเรือนอยู่แถวบ้านดินเหนือคลองตะเคียน และโปรดพระราชทานอนุญาตให้สร้างวัดคริสต์ศาสนา
 2. ฮอลันดา ปลายรัชกาลสมเด็จพระนเรศวร พวกฮอลันดาเข้ามากรุงศรีอยุธยา พอตบรัชกาลสมเด็จพระเอกาทศรถก็เข้ามาค้าขายในกรุงศรีอยุธยาอยู่จนกระทั่งกรุงศรีอยุธยาแตก พ.ศ.2310
 3. อังกฤษ เข้ามาทำการค้าขายสมัยเดียวกับฮอลันดา จนสิ้นรัชกาลสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จึงเลิกติดต่อกับอังกฤษไประยะหนึ่ง
 4. ญี่ปุ่น เข้าใจกันว่าญี่ปุ่นเข้ามาทำการค้าขายกับเมืองไทยในรัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
 5. ฝรั่งเศส บาทหลวงเป็นสื่อกลางชักนำให้กรุงศรีอยุธยามีไมตรีกับฝรั่งเศส สมเด็จพระนารายณ์มหาราชทรงโปรดปรานบาทหลวงฝรั่งเศส ให้ออกแบบก่อสร้างพระราชวังที่ลพบุรี ยังมีการแลกเปลี่ยนทูตกันระหว่างสองประเทศ กรุงศรีอยุธยาแต่งตั้งไปเจริญทางพระราชไมตรีฝรั่งเศสถึง 4 ครั้งฝรั่งเศสส่งทูตมา 2 ครั้ง
 6. เปอร์เซีย (ปัจจุบันคืออิหร่าน) ได้เข้ามาติดต่อกับเมืองไทยมาเป็นเวลานาน ได้พยายามเกลี้ยกล่อมให้สมเด็จพระนารายณ์มหาราชเลื่อมใสในศาสนาอิสลามแต่ไร้ผล
 7. เดนมาร์กได้เข้ามาทำการค้าติดต่อกับไทยในสมัยรัชกาลพระเจ้าทรงธรรม พ.ศ.2159
 8. ลังกามีความสัมพันธ์กันด้านพระพุทธศาสนา ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี
 9. จีน มีความสัมพันธ์กันตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี
- รัฐบาลสมัยกรุงศรีอยุธยาได้ตั้งกรมท่าชายและกรมท่าขวาไว้ดูแลชาวต่างประเทศ และการค้ากับต่างประเทศ รัฐบาลเป็นผู้ทำ

กรุงธนบุรี

ในรัชสมัยกรุงธนบุรีนั้นสั้นมาก เพียงระยะเวลาสิบห้าปี และตลอดระยะเวลาสิบห้าปีนี้ สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีต้องทรง

หมกมุ่นอยู่กับการทำสงครามกับพม่า และการปราบปรามภายในให้ราบคาบ จึงไม่มีเวลาที่จะปรับปรุงการปกครองแต่อย่างใด ดังนั้น จึงไม่มีสิ่งใดที่เด่นในรัชกาลนี้ นอกจากเกียรติประวัติการกู้อิสระภาพของพระเจ้ากรุงธนบุรี ซึ่งทำให้บ้านเมืองไทยเป็นอิสระสงบเรียบร้อยมาจนถึงปัจจุบัน

ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ

ประเทศที่มีความสัมพันธ์ด้วยอย่างดีคือจีน ชาวจีนได้สนับสนุนและช่วยพระเจ้ากรุงธนบุรีในการกู้ชาติ โดยนำสำเภาจีนออกไปปราบปรามข้าศึกศัตรูหลายครั้ง

ความจำเป็นที่ต้องรักและหวงแหนชาติ

เหตุที่ชาติเป็นแผ่นดินที่อยู่สำหรับคนไทยทุกคน และเป็นมรดกสืบมาจากบรรพบุรุษให้คนร่วมชาติได้อยู่ร่วมกันอย่างอิสระเสรี มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีตกทอดกันมา การรักษาชาติให้ตกทอดมานี้บรรพบุรุษของไทยได้ต่อสู้มาด้วยความเสียสละเลือดเนื้อและชีวิตเพื่อความผาสุกของชาติ หากประเทศไทยยังเป็นของชาวไทย อิสระภาพไม่ถูกทำลาย ชาติไทยก็ยังไม่สูญ ถ้าหากชาติถูกทำลายไปเราทุกคนก็เหมือนบุคคลที่ตายแล้ว ดังนั้นเราทุกคนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรักชาติ และหวงแหนชาติ ยิ่งกว่าชีวิตของตนเอง

เหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย

การเสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 1 และการกู้อิสรภาพ

ทุกครั้งที่กรุงศรีอยุธยามีเหตุการณ์ภายในไม่เรียบร้อย และทางพม่ามีกษัตริย์ที่เข้มแข็งในการศึก พม่าก็มักจะเข้ามา รุกรานกรุงศรีอยุธยา และเมื่อได้ชัยชนะก็กวาดต้อนผู้คนไปเป็นเชลยและขนเอาทรัพย์สมบัติกลับไปพม่าเป็นจำนวนมาก ดังปรากฏ ในปี พ.ศ.2091 ซึ่งในระยะนั้นสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิเพิ่งจะขึ้นครองราชสมบัติได้เพียงหกเดือน พม่าสมทบกับกองทัพไทยใหญ่ และเมื่อกองทัพเข้ามากรุงศรีอยุธยา เกิดเหตุการณ์ชนชาวระหวางพระเจ้าแปรและสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ ข้างสมเด็จพระ มหาจักรพรรดิเสียที่ข้างพระเจ้าแปร สมเด็จพระศรีสุริเยศจึงขับช่างทรงเขาขวาง โคนขาศึกพินถึงแก่ความตายบนคอช้าง การรบ ครั้งนี้พม่าไม่สามารถตีกรุงศรีอยุธยาได้ จึงยกทัพกลับ ต่อมาบุเรงนองขึ้นเป็นพระเจ้าหงสาวดี ยกทัพมาล้อมพระนคร กรุงศรีอยุธยา จึงพ่ายแพ้แก่พม่า ข้าราชการตอลอดจนผู้คนพลเมืองก็ถูกกวาดต้อนไปหงสาวดีเป็นจำนวนมากและทรัพย์สมบัติก็ถูกริบไปเป็นจำนวน มากมายนับไม่ถ้วน

กล่าวกันว่า กรุงศรีอยุธยาไม่มีวันแตก หากไม่มีไส้ศึก แต่กรุงศรีอยุธยาก็เสียแก่พม่าในปี พ.ศ.2112สมเด็จพระนเรศวร ทรงประกาศอิสรภาพที่เมืองแครง เมื่อ พ.ศ.2127 รวมกรุงศรีอยุธยาตกอยู่ภายใต้อำนาจพม่า 15 ปี

ปี พ.ศ.2133 สมเด็จพระมหาธรรมราชาสิ้นพระชนม์ สมเด็จพระนเรศวรขึ้นครองกรุงศรีอยุธยาสืบมาเมื่อพระชนม์พรรษา ครบ 35 พรรษา ทรงแต่งตั้งสมเด็จพระเอกาทศรถเป็นพระมหาอุปราช การสืบราชสมบัติของราชวงศ์พระมหาธรรมราชาต่อไป

การเสียกรุงศรีอยุธยาและการกู้ชาติครั้งที่สอง

การสืบราชสมบัติของสามราชวงศ์นี้มีได้เป็นไปอย่างรวดเร็ว เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงสิ้นพระชนม์แล้วสมเด็จพระ เอกาทศรถก็สืบราชสมบัติต่อมา ส่วนพระเจ้าปราสาททองและพระเพทราชาได้ขึ้นครองราชย์โดยอาศัยการชิงราชสมบัติราชวงศ์ บ้านพลูหลวง แยกชิงราชสมบัติกันไปมา และที่ใดขึ้นครองราชสมบัติก็มีได้ทำนุบำรุงบ้านเมือง ปล่อยให้ทรุดโทรม การผลิตเปลี่ยน แขนดินนับตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่หนึ่งมามากจะเป็นการชิงราชสมบัติ ข้าราชการดี ๆ ก็เสียชีวิตเสียเป็นอันมาก บรรดาเจ้านาย และข้าราชการก็เลยแตกสามัคคีกัน แบ่งกันเป็นฝักเป็นฝ่าย ประจบสอพลอเพื่อความเป็นใหญ่และความปลอดภัยของตนเอง ประจวบ กับเป็นระยะเวลาที่พม่ามีพระเจ้าแผ่นดินที่เข้มแข็ง

กรุงศรีอยุธยาจึงล่มลงเป็นครั้งที่สอง และครั้งนี้รุนแรงกว่าเมื่อครั้งที่หนึ่ง พระนครศรีอยุธยายับเยินจนไม่สามารถจะบูรณะให้ เป็นนครหลวงได้อีกต่อไป ในปี พ.ศ.2310 แผ่นดินสมเด็จพระเอกาทศ

เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่า ไม่มีพระมหากษัตริย์ บรรดาหัวเมืองที่ยังไม่ได้เสียแก่พม่าก็ตั้งตัวเป็นอิสระ เมืองน้อยก็ยอม อ่อนน้อมขึ้นต่อเมืองใหญ่ และต่างก็พยายามกษัตริย์ มีถึง 5 พวกด้วยกัน โดยเฉพาะพวกพระยาตาก (สิน) ตั้งตัวเป็นใหญ่อยู่ที่เมือง จันทบุรี เรียกกันว่าเจ้าตาก มีความสามารถในการรบ เมื่อพม่าล้อมกรุงถูกเกณฑ์มาป้องกันกรุงศรีอยุธยา เมื่อกรุงจวนจะแตก พระเจ้าตากเห็นว่า พม่าล้อมเข้ามาจวนจะถึงคูพระนคร และผู้บัญชาการรักษาศรีนครอ่อนแอคงจะเสียกรุงแก่พม่า จึงรวมพรรคพวก ได้ 500 คน ตีฝ่าพม่าหนีไปทางทิศตะวันออก รบกับพม่าเรื่อยมาทางตลอดมา และได้ชัยชนะพม่า ชาวเมืองที่หลบซ่อนพม่าออกมา ทรงเห็นพระเจ้าตากมีชัยชนะพม่า ก็พากันเข้ามาเป็นสมัครพรรคพวกด้วยเป็นจำนวนมาก และตั้งรับพม่าอยู่ที่เมืองระยอง เมื่อเสีย กรุงแล้วกลับตีเมืองจันทบุรีได้ แล้วรบกับสำเภาจิน ไตสำเภาจินเป็นพรรคพวกตั้งตัวได้ จึงกู้กรุงศรีอยุธยาคืนจากพม่า

สงครามยุทธหัตถี

เมื่อสมเด็จพระนเรศวรมหาราชขึ้นครองราชย์ได้เพียงสามเดือน พระเจ้าหงสาวดีก็ทรงให้พระมหาอุปราชยกทัพใหญ่มารบ กับกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากทางกรุงหงสาวดีไม่สามารถจะปราบกรุงศรีอยุธยาได้ บรรดาประเทศราชทั้งหลายก็พากันกระดางกระเดื่อง พระมหาอุปราชยกทัพมาถึงเมืองกาญจนบุรี สมเด็จพระนเรศวรยกทัพหลวงออกไปตีทัพพม่าแตกยับเยิน ด้วยเหตุนี้ พระเจ้าหงสาวดีจึงทรงให้พระมหาอุปราชยกทัพหลวงมาอีกในปี พ.ศ.2135 และสั่งให้พระเจ้าเชียงใหม่ยกพลมาสมทบอีกด้วย ทัพทั้งสองเผชิญกันที่ริมหนองสาหร่ายแขวงเมืองสุพรรณบุรี สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงทาพระมหาอุปราชกระทำยุทธหัตถี อ่างวาเพื่อจะไม่ต้องเปลืองชีวิตไปพลทั้งสองฝ่ายสมเด็จพระนเรศวรทรงมีชัยชนะ พระมหาอุปราชถูกพระแสงของาวของสมเด็จพระ นเรศวรขาดคอขาด พวกข้าศึกสาละวนอยู่ด้วยนายทัพสิ้นพระชนม์ชีพ จึงพ่ายแพ้แก่ไทย การกระทำยุทธหัตถีครั้งนั้น ใต้น้ำชื่อเสียง มาสู่กรุงศรีอยุธยามาก

วีรกรรมของคนไทยที่ต่อสู้กับชาวต่างชาติ

พระยาพิชัยดาบหัก

เมื่อปี พ.ศ.2315 พม่ายกกองทัพไปตีเมืองหลวงพระบาง แล้วก็เลยมาตีไทยที่เมืองลับแล แล้วเลยมาตีเมืองพิชัยซึ่งเป็น เมืองเล็กไม่มีกำลังมากนัก กองทัพเมืองพิษณุโลกไปช่วยเมืองพิชัย พม่าจึงพ่ายแพ้กลับไป

ปี พ.ศ.2316 พม่ายกกองทัพมาตีเมืองพิชัยอีก แต่ไทยคาดว่าเขาคงจะกลับมาตีเมืองพิชัยแน่ ทางพระยาพิชัยจึงเตรียมตัว รอดอยู่แล้ว ครั้นรู้ว่าพม่ายกกองทัพมาก็ชวนกันออกไปสกัดอยู่กลางทาง การรบครั้งนี้มีการประจันบานกันเป็นตะลุมบอน พระยาพิชัย ถือดาบสองมือเข้าฟันพม่าจนดาบหัก เลื่องลือชื่อเสียงกันว่า “พระยาพิชัยดาบหัก” ตั้งแต่นั้นมา ในการรบครั้งนั้นพม่าก็ต้อง แตกทัพกลับไป

ชาวบ้านบางระจัน

พ.ศ.2300 กองทัพพม่าเข้าตีเมืองวิเศษชัยชาญ ยกลงมาถึงเขตพระนครกรุงศรีอยุธยาแต่ยังมิได้เข้าตีกรุงศรีอยุธยาทีเดียว เป็นกองโจร ที่เยาะปล้นสดมภ์จับเชลยชาวบ้าน มีทหารพม่าคนหนึ่งเยาะปล้นทรัพย์จับผู้คนทางเมืองวิเศษไชยชาญ ราวใครมีลูกสาวก็บังคับ เอาลูกสาวด้วย ราษฎรจึงพากันโกรธคิดแค้นพม่า มีพวกยอมเข้ากับพม่าและพวกที่ยังหลบซ่อนรวมกัน มีหัวหน้า 6 คน ชื่อ นายแท่น นายโชติ นายอิน นายเมือง นายดอก และนายทองแก้ว ลวงพม่าไปค้นหาสาวแล้วฆ่าพม่า จึงหนีไปอยู่บ้านบางระจัน มีชาวเมืองวิเศษไชยชาญ และเมืองสรรคบุรีพม่ามาสมทบ

บ้านบางระจันนี้เป็นแหล่งอุดมสมบูรณ์อยู่เขตตอสามเมืองคือเมืองวิเศษไชยชาญ เมืองสุพรรณบุรีและเมืองสิงห์ ยกทัพมา จะติดตามเขาไป โดยตั้งกองตอสุพม่า มีหัวหน้าเพิ่มอีก 5 คน คือ ขุนสรรค กำนันพันเรื่อง นายทองเหม็น นายจันทรวาดเขี้ยว นายทองแสงใหญ่ ตั้งค่ายโอบรอบบ้านบางระจันไว้ และมีกองทัพกองหนึ่งมีนายกองชื่อนายแท่น

เมื่อพม่ารู้ว่าไทยของสมุห์คนจะสุพม่าก็ยกพลมาปราบ สุกองทหารนายแท่นมิได้ พม่าพม่าขามคลองมาก็รุกกันเข้าตี กิตติศัพท์ไทยชนะพม่าไปถึงบรรดาคนไทยก็หนีพม่ามาสมทบด้วย มีแต่อาวุธสั้น ไม่มีปืน ใดอาจารย์ธรรมโชติทำผ้าประเจียด ตะกรุด แจกจ่ายกันเป็นกำลังใจ กองทัพพม่ายกกำลังพันมาปราบ พ่ายแพ้กลับไปถึง 8 ครั้ง จึงยกทัพใหญ่มาพร้อมปืนใหญ่และทหารมาก ก็ยังพ่ายแพ้แก่ไทยอีก จึงไม่พยายามรบกับไทยในที่แจ้ง มาตั้งค่ายรออยู่ นายทองเหม็นรำคาญที่ไทยไม่สามารถตีค่ายพม่าแตกได้ เนื่องจากไม่มีปืนใหญ่เข้าตีที่ไรก็ต้องล้มตายลงไปทุกที ตีมสุราเมาขึ้นมาก็เลยขี่กระบือบุกค่ายพม่า ถลามาไปกลางพวกข้าศึก

ถูกทุบตีตาย พวกไพร่พลก็เลยแตกหนีกลับมา เป็นอันว่าเป็นครั้งแรกที่ชาวบ้านบางระจันแพพม่า ทางค่ายบางระจันขอปืนใหญ่จากทางกรุงศรีอยุธยาไปช่วยแต่ไม่ได้รับเนื่องจากทางกรุงศรีอยุธยากลัวว่าจะถูกข้าศึกแย่งชิงเอาไป จึงทนสัจจนกระทั่งคนรอบหอรอลมตายลงไปเป็นเวลานานถึง 5 เดือน สิ้นกำลังที่จะต่อสู้ได้ ชาวบ้านบางระจันล้มตายเป็นอันมากที่เหลือตายหนีพม่าไปก็มี ถูกจับเอาไปเป็นเชลยก็มีบ้าง ตัวอาจารย์ธรรมโชติสาบสูญไปไม่มีใครทราบ

ความภาคภูมิใจในชนบทธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม

ความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” วัฒนธรรมคือระบบการดำเนินชีวิตของสังคม มีลักษณะเป็นแนวทางหรือแบบแผนอันมีระเบียบ หรือวิธีการจากการเรียนรู้ การคิด หรือการถ่ายทอดกันมาในสังคมหนึ่ง หรืออาจจะเลียนแบบหรือจดจำกันมาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับการดำเนินชีวิตในสังคมของตนทำให้มีลักษณะเด่นชัดเป็นพิเศษแตกต่างไปจากของเดิม กลายเป็น **ประเพณี** ประจำสังคมหรือของชาติสืบไป

ประเพณี เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นเครื่องหมายแสดงลักษณะเฉพาะประจำชาติ ทุกชาติจะต้องมีประเพณีประจำชาติของตนความแตกต่างของแต่ละชาตินอกจากภาษา กิริยาท่าทาง ก็คือระเบียบประเพณี ซึ่งแตกต่างกันคำจำกัดความว่าจารีตประเพณี เป็นสมบัติที่บรรพบุรุษได้สร้างขึ้นไว้ให้คนรุ่นหลังเป็นมรดกตกทอดมาหลายชั่วอายุคน

ประเพณีเป็นเครื่องหมายแสดงถึงความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของสังคม สิ่งที่คุณส่วนมากเห็นดีเห็นงามเอาอย่างปฏิบัติสืบต่อกันมาจนเป็นรูปแบบเดียวกันจนเกิดเป็นประเพณีขึ้น ดังนั้นประเพณีจึงเป็นจุดรวมจิตใจของคนในสังคมหรือในชาติ ดังนั้นประเพณีใดที่เห็นว่ามีคุณค่าความงามควรจะอนุรักษ์ไว้สืบไป รัฐบาลจึงพยายามสนับสนุน เสริมสร้างขึ้นให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติ

ที่มาของวัฒนธรรมหรือประเพณี

1. สิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ เนื่องจากภูมิศาสตร์ของประเทศไทยมีแม่น้ำลำคลองมาก คนไทยได้อาศัยน้ำในลำคลองในวิถีทางดำเนินชีวิต ดังนั้นจึงมีพิธีกรรมเกี่ยวกับสำน้ำจนกลายเป็นประเพณีสืบต่อกันมา เช่น การลอยกระทง พิธีการแข่งเรือ เป็นต้น
2. เนื่องจากคนไทยเป็นสังคมเกษตรกรรม จึงมีประเพณีหรือวัฒนธรรมไทยหลายประการ เช่น ประเพณีขอฝน เนื่องจากการทำนาทำไร่ของเราอาศัยน้ำฝนเมื่อฝนแล้งไม่เป็นไปตามฤดูกาลก็มีประเพณีขอฝนขึ้น และเนื่องจากการทำไร่ทำนาของไทยแตกก่อนใช้วิธีการช่วยแรงงาน เป็นการชุมนุมชาวบ้านมาช่วยกัน จึงมีการเล่นอันแสดงถึงความสามัคคีเป็นการคลี่คลายความเหน็ดเหนื่อยไปในตัว เช่น การเต้นกำรำเคียว
3. ศาสนา เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา ดังนั้นประเพณีสำคัญ ๆ จึงมาจากศาสนาพุทธ เช่น การทอดกฐิน และสังคมไทยมีความผูกพันมากับศาสนาพราหมณ์มานาน ในพิธีต่าง ๆ จึงมีศาสนาพราหมณ์เป็นส่วนหนึ่งในพิธีกรรม เช่น พิธีรดน้ำพิธิ์แต่งงาน เป็นต้น

ความสำคัญของการสงวนรักษาประเพณีไทย

1. ประเพณีเป็นวัฒนธรรมประจำชาติแสดงถึงความเจริญมาช้านานตั้งแต่อดีตของสังคมไทย
2. ประเพณีมีส่วนสนับสนุนให้ชาติบ้านเมืองเจริญรุ่งเรืองในทัศนที่ดีและถูกต้อง
3. ประเพณีเป็นเครื่องแสดงว่าชาติไทยมีความเจริญรุ่งเรืองมีอารยธรรมทัดเทียมกับประเทศอารยะอื่น ๆ
4. ประเพณีไทยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของไทย มีลักษณะเป็นของตนเองยอมนาภูมิโงอยางยั้ง
5. ประเพณีเป็นเครื่องแสดงให้คนในชาติมีความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความเป็นไทยเหมือนกัน ก่อให้เกิดความสนิทสนมกันและเสริมความมั่นคงของชาติขึ้น
6. ประเพณีเป็นเครื่องแสดงวิถีชีวิตของคนไทย

ที่มา http://dnfe5.nfe.go.th/ilp/so02/so20_2.html